

KOMMUNIKATSIOONI PÕHITÕED

Kommunikatsiooniprotsess koosneb:

1. Teate e sõnumi vastuvõtt, töötlemine ja edastamine.
2. Sotsiaalne isikutaju ja sellega seonduv.
3. Sotsiaalne mõjustamine e veenmine.

Kommunikatsiooni (suhtlemise) etapid:

1. Ümberlülitumine iseendalt partnerile

- tähelepanu suunamine partnerile
- partneri määratlemine (isikutaju)
- situatsiooni määratlemine (ignoreerimine, rituaal, töö, ajaviide, mäng, avatud suhtlemine)

2. Psühholoogilise kontakti loomine:

- mitteverbaalsed vahendid (silmside, distants, kalded, puudutused, paralingvistika)
- sõnalised vahendid
- rolli valik

3. Põhiteate vahetamine

- sisu (argumendid jmt)
- esitus (keelevahendite valik)
- informatiivsus
- emotsionaalsus
- lihtsus
- tihedus

4. Psühholoogilise kontakti lõpetamine

- mitteverbaalsed vahendid
- verbaalsed vahendid

Sümmeetriline kommunikatsioon

Saatja – kodeerimine-Teade-
KOMMUNIKATSIOONIKANAL

dekodeerimine- Vastuvõtja –

Tagasiside

MÜRA

Reaktsioon

Hea kommunikatsioon on kontakti otsiv, juhendav, otseselt vahendatud.
Kommunikatsioon ei tohi olla kontrolliv ega valitsev.

Sümmeetriline

Asümmeetriline

Kommunikatsioon

võrdse kohtlemise printsiip
autonoomsus
innovatsioon
mittejuhikeskne juhtimine
vastutustunne ja selle jagamine
konfliktide lahendamine
huvigruppide liberalism

orienteeritus sissepoole
suletud süsteem
kontroll on tähtsam avatusest
elitaarsus- liider on tõe monopol
konservatiivsus
jäigad traditsioonid
keskvõim

Kommunikatsiooni koostoime mudel (R. Bolton):

1. Aktiivne kuulamine.
2. Enesekehtestamisoskus.
3. Konfliktidega toimetulek.
4. Avatus kogemusele ja meeskonnatöö.
5. Õigete ressursside kasutamine.

Eric Berne'i transaktsioonid kommunikatsioonis (suhtlemistasandid)

V- VANEM

**väärtused, normid
toetus, hinnangulisus**

teab kõike
ei kahtle ega kõhkle
tal on alati õigus
õpetab, suunab, manitseb
lubab, keelab
kiidab, hindab, laidab
arvustab
hoolitseb
aitab
kaitseb
lohutab
karistab

T-TÄISKASVANU

**info, ratsionaalsus
emotsioonide kontroll**

analüüsib
kaalutleb
põhjendab
toetub faktidele
eelarvamuste vaba
kontrollib emotsioone

L-LAPS

vabad emotsioonid,

väljendab tundeid, soove
tahab, nõuab
vaimustub
küsib, uurib
fantaseerib
protesteerib, vaidleb
kardab
otsib tuge
usub kergesti, usaldab

Kombinatsioonid:

V-V   V-L   L-V
T-T   V-T
L-L   T-L

Johari aken sotsiaalse mõjutajana

MINA

tunnen	ei tunne
<p>teised tunnevad</p> <p>Avatud ala</p> <ul style="list-style-type: none"> • pilt, mida esitan endast • mõtted, tunded, mida võin vabalt avaldada • minu tegevus	<p>Pime ala</p> <ul style="list-style-type: none"> • pimedad kohad minus • teiste arusaamised, kogemused minust
<p>teised ei tunne</p> <p>Varjatud ala</p> <ul style="list-style-type: none"> • asjad, tunded, oskused, teadmised, mida ma ei taha teistele avaldada • väljendamatud soovid	<p>Tundmatu ala</p> <ul style="list-style-type: none"> • tundmatud ja tunnetamata tunded • tunnetamata jõuvarud ja võimed

Mida suurem on **avatud ala** meie isiksuses, seda vabamad me oleme väljendama ennast. Avatud ala suurus on inimestel erinev. Tavaliselt on meie avatud ala kõige suurem parimate sõprade keskel. Uus ja võõras rühm vähendab meie avatust.

Pime ala minus on minu omadused tõekspidamised, kombed ja normid, mida ma ise ei märka, kuna olen nendega nii harjunud. Teistel on neid kerge märgata. Suheldes saame tagasiside kaudu teada, mida teised meis näevad. Tagaside annab meile uusi teadmisi meie endi kohta.

Varjatud ala on sageli meie lemmikala. Seal on meie intiimsed ja isiklikud asjad, mida me ei soovi teistele näidata. Teised võivad vaid aimata selle ala olemasolu. Meie isiklikud saladused võivad olla kas sellised, mis teevad meile haiget või siis sellised, mis toovad meile rõõmu.

Siia valdkonda kuuluvad sageli ka ebakindlus ja hirm. Paljud inimesed peidavad ka oma parimaid külgi, nagu oskust armastada, loomevõimet ja positiivseid tundeid.

Tundmatu ala peidab endas isoleeritud ja eemale tõrjutud tundeid. Siin on varjul ka meie jõuvarud. See ala mõjutab tihti meie tegevust ja reaktsioone.